

רשומות

הצעות חוק

1 באפריל 1997

2612

כ"ג באדר ב' התשנ"ז

עמוד

הצעת חוק עבודת הנוער (תיקון מס' 9), התשנ"ז-1997 315

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק עבודת הנוער (תיקון מס' 9), התשנ"ז-1997

1. בחוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 1 - תיקון סעיף 1
 (1) בסעיף קטן (א), בהגדרה "מפקח עבודה", במקום "בפקודת מחלקת העבודה
 1943" יבוא "בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954²;

ד ב ר י ה ס ב ר

עבודה מקוצר, מחייב שינוי מספר שעות העבודה גם לגבי נערים, על מנת שאלו ייקלטו באותם מקומות עבודה, וכך למשל יישום יעיל יותר של בדיקות רפואיות מחייב שינוי חקיקה באופן שהבדיקה תיעשה בידי רופא משפחה המכיר את מצבו הרפואי של הנער.

החוק המוצע בא להתמודד גם עם תופעות של שיתוף ילדים בהופעות ציבוריות ובהופעות לצורכי פרסום בתנאים קשים, ובמצבים שאותם ילדים אינם מוגנים על פי החוק.

ל ס ע י ף 17

פקודת מחלקת העבודה, 1943, הוחלפה בשנת 1954 בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954; מכאן התיקונים המוצעים.

מ ב ו א

חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953 (להלן - החוק), נועד להגן על הנערים העובדים ולקבוע את המסגרות ואת התנאים להעסקתם. מאז חקיקת החוק, נעשו בו תיקונים ספורים בלבד.

המודרניזציה וההתפתחות הטכנולוגית הביאו לשינויים מהותיים בעולם העבודה ובהרגלי העבודה של הנערים, והם השתלבו במגוון סוגי עבודות המבוצעות לעתים בשעות רצופות. השינויים שהלו בשוק העבודה ויישום התחייבויות מדינת ישראל על פי האמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד - שמדינת ישראל אישרה בשנת 1991 - מחייבים שינויי חקיקה. כך, למשל, מעבר של מקומות עבודה רבים לשבוע

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 115; התשנ"ה, עמ' 361.
² ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) אצל אדם אחר, בכל עבודה, בין אם נתקיימו יחסי עובד ומעביד ובין אם לאו; לענין זה, "עבודה" – לרבות רוכלות";

(ב) בפסקה (3) ברישה, במקום "בכל מפעל" יבוא "בכל מקום";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) לענין חוק זה יראו העסקת ילד בהופעה ציבורית, בהופעה אמנותית, או בהופעה לצורכי פרסום, כאמור בסעיף 4, כהעבדה, אף אם לא נתקיימו בהעסקה יחסי עובד ומעביד, ואף אם ההעסקה היתה חד-פעמית, וזאת בין אם ההעסקה היתה בתמורה ובין שלא בתמורה; לענין זה, "העסקת ילד" – לרבות שיתופו."

תיקון סעיף 2 .2 בסעיף 2 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ד) – בטל.

ביטול סעיף 3 .3 סעיף 3 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

ילדים או שיתופם בהופעות אמנותיות, ציבוריות או בהופעות לצורכי פרסום, גם אם לא נתקיימו יחסי עובד ומעביד בין הגורמים המעסיקים או המשתפים את הילד בהופעה כאמור, לבין הילד עצמו. יחד עם זאת מוצע כי ניתן יהיה להעסיק ילדים, לשתפם או לתווך לשם העסקתם בהופעות כאמור רק על פי היתר של שר העבודה והרווחה בהתאם לתנאים שקבע השר לכל ילד באופן אישי.

וזה לשון סעיף 4 לחוק, שמוצע לבטלו:

"היתר עבודה למען אמנות

4. (א) שר העבודה רשאי להתיר, התרת-שה, העברתו של ילד שעדיין לא מלאו לו 15 שנים, על מנת שישתתף בהופעה אמנותית, אם, לדעת השר, רצוי לעשות כן.

(ב) שר העבודה יקבע להיתר כזה את התנאים הדרושים, לדעתו, על מנת לשמור על בריאותו של הילד, להבטיח את התפתחותו הגופנית, החינוכית, הרוחנית או המוסרית, ועל מנת להבטיח מנוחה של 14 שעות לפחות בין יום עבודה למשנהו; ורשאי הוא לקבוע תנאים אחרים להיתר."

לסעיף 2

סעיף 2, שכותרתו "גיל עבודה לילד", קובע בסעיף קטן (ד) שמוצע לבטלו לאמור:

"(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) יהיה מותר – עד ראשית שנת הלימודים התשל"ג – להעביד ילד שמלאו לו 14 שנה אם לימודי-חובה לפי חוק לימוד-חובה, התש"ט-1949, לא הוחל לגביו."

הוראה זו אין לה נפקות כיום ומוצע לבטלה.

לסעיף ו(2)(א)

מוצע לקבוע כי יראו כמועבד ואת מי שהנער עובד אצלו כמעבידו, אם הנער עובד אצל אדם אחר, בכל עבודה לרבות רוכלות, בין אם נתקיימו יחסי עובד ומעביד ובין אם לאו; וזאת לאור מטרתו העיקרית של החוק המוצע, לתת הגנה רחבה להעסקתם של נערים ולאן דווקא במסגרת יחסי עובד ומעביד בלבד.

לסעיף ו(2)(ב)

על פי הוראות סעיף ו(ב)(3) לחוק רואים נער כמועבד ואת מי שהנער עובד אצלו כמעבידו, אם הנער עובד "בכל מפעל שהעבודה בו אינה לסיפוק צרכיו בלבד, אף אם אינה לשם עסק או לשם רווח". מאחר שהמונח "מפעל" מצומצם ואין הוא כולל מקומות עבודה בתחום השירותים שאינם מפעלים ושבהם מועסקים נערים במסגרת הסדרים שונים לצורך הכשרתם המקצועית, מוצע להחליף את המונח "בכל מפעל" במונח "בכל מקום עבודה" ועל ידי כך להרחיב את ההגנה על נערים עובדים.

לסעיפים ו(3) ו-4

ההוראות המוצעות נועדו להתמודד עם תופעה כאובה של העסקת ילדים, לעתים רכים בשנים, בהופעות ציבוריות ובהופעות לצורכי פרסום בתנאים קשים וללא פיקוח, כאשר הגורמים הקשורים לשיתופם של הילדים בהופעות בעיקר לצורכי פרסום, מנסים להתנער מאחריות בטענה של אי קיום יחסי עובד ומעביד בינם לבין הילדים. התיקון המוצע נועד להתמודד עם בעיה זו, על ידי הטלת איסור על העסקת

4. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:
- החלפת סעיף 4
4. (א) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 2(א), אין להעביד ילד שטרם מלאו לו 15 שנים, בהופעה ציבורית, בהופעה אמנותית או בהופעה לצורכי פרסום.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) וסעיף 2, רשאי שר העבודה והרווחה להתיר, לתקופה מוגבלת ובתנאים שיקבע, את העבדתו של ילד פלוני או את התיווך להעבדתו של אותו ילד, בהופעה כאמור בסעיף קטן (א).
- (ג) בסעיף זה, "הופעה" – לרבות הופעה מוקלטת ולרבות חזרות, לימוד או אימון לצורך ההופעה.

5. בסעיף 5 לחוק העיקרי –
- (1) המילים "ולא יועסק ברוכלות", ו"או היותו מועסק כרוכל" – יימחקו;
- (2) בסופו יבוא "בשל טיב העיסוק, מיקומו או בשל כל סיבה אחרת".
- תיקון סעיף 5

6. במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:
- החלפת סעיף 8
8. (א) בפרק זה –
- "מוסד רפואי מוסמך" – קופת חולים, כהגדרתה לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994³;
- "רופא משפחה" – רופא, רופא מומחה ברפואת ילדים או רופא מומחה ברפואת המשפחה, כמשמעותם לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976⁴ (להלן – פקודת הרופאים), המועסקים על ידי מוסד רפואי מוסמך;
- "רופא מורשה" – רופא מומחה ברפואה תעסוקתית לפי פקודת הרופאים ורופא המועסק על ידי מוסד רפואי מוסמך שהורשה, לענין הוראות פרק זה, על ידי שר העבודה והרווחה בהסכמת שר הבריאות.

ד ב ר י ה ס ב ר

- לסעיפים 3, 5, 7, 10, 11, 16, 17 ו-22
- (לענין העסקת נער ברוכלות)
- החוק מתייחס כמפורש להעסקת ילד ברוכלות בסעיפים 5, 11(א), 13(א), 15, 28(א), 29(א) ו-35. לפי הוראות סעיף 1(ב) לחוק, כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק המוצע, העבדת נער כוללת העבדתו ברוכלות ולכן מתייתרת ההתייחסות המפורשת בחוק להעבדה ברוכלות.
- וזה לשונם של סעיפים 3 ו-35, שמוצע לבטלם:
- "איסור רוכלות לילד
3. לא יועסק ילד ברוכלות אם טרם מלאו לו 15 שנים."

- "הרשאת רוכלות בניגוד לחוק
35. מי שהרשה או הניח לנער שיעסוק ברוכלות במפעל, בקשר למפעל או למען מפעל בניגוד לחוק זה, דינו – קנס חמש מאות לירות על כל נער שעסק ברוכלות כאמור או מאסר חודש או שני העונשים כאחד."
- לסעיפים 6 עד 10
- התיקונים המוצעים מתייחסים לבדיקות רפואיות כאמור בפרק השלישי לחוק, שבהן מחויב כל נער הנכנס למעגל העבודה. מוצע לתקן את הוראות הפרק השלישי כלהלן:

³ סיח התשנ"ד, עמ' 156.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ' 594.

(2) בדיקה רפואית לענין עבודות מסוכנות לפי סעיף 11(ב), תיעשה בידי רופא מורשה.

7. בסעיף 11 לתוק העיקרי -

(1) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) לא יועבד נער אלא אם כן נבדק בדיקה רפואית ורופא המשפחה שבדק אותו נתן אישור רפואי להעברתו.

(ב) (1) לא יועבד נער בעבודה מסוכנת אלא אם כן נבדק בידי רופא מורשה שקבע את התאמתו לעבודה כאמור.

(2) נער העובד בעבודה מסוכנת ייבדק בידי רופא מורשה, במועדים ובתנאים שקבע שר העבודה והרווחה לגני עבודה מסוכנת (להלן - בדיקה חוזרת).

(3) בסעיף קטן זה, "עבודה מסוכנת" - עבודה ששר העבודה והרווחה קבע שהיא עבודה מסוכנת;

(2) סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) - בטלים.

8. בסעיף 11 לחוק העיקרי, במקום "הרופא המטפל" יבוא "רופא המשפחה".

9. בסעיף 12 לחוק העיקרי -

(1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא: "לענין עבודה מסוכנת";

(2) סעיפים קטנים (א) ו-(ב) - בטלים;

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיף זה" יבוא "סעיף 11".

ד ב ר י ה ס ב ר

"מוסד רפואי מוסמך ורופא"

8. (א) לענין פרק זה מוסד רפואי מוסמך הוא -

(1) לשכה מחוזית של משרד הבריאות;

(2) מוסד ששר העבודה, לאחר התייעצות בשר הבריאות, הסמיכו לכך.

(ב) בדיקה רפואית על פי פרק זה תיעשה בידי רופא שהרשה לכך שר הבריאות בהרשאה אישית או בהרשאה לסוג רופאים; לרופא שהורשה כאמור ייקרא להלן "רופא מורשה".

(ג) הודעה על הסמכת מוסד רפואי ועל הרשאה לסוג רופאים לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

"בדיקה רפואית יסודית"

11. (א) לא יועבד נער ולא ירכול, אלא אם נבדק בדיקה רפואית יסודית ואושר, על ידי מוסד רפואי מוסמך על סמך דין-תשכון של הרופא המורשה שברק אותו, כמתאים מבחינה רפואית לאותה עבודה או התעסקות.

(1) להתאים את ההגדרה של "מוסד רפואי מוסמך" שבסעיף 8 לחוק להוראות המתאימות בהוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, ולכלול בה את כל קופות החולים המוכרות כיום.

(2) לקבוע כי הבדיקות הרפואיות של נער העובד בעבודות שאינן מסוכנות ייעשו בידי רופא ילדים, רופא משפחה או רופא כללי המכיר את מצבו הרפואי ואת ההיסטוריה הרפואית של הנער באופן מקיף. זאת, במקום הבדיקות שנעשו לנער עובד על פי החוק, בידי רופא תעסוקתי שהנו רופא מורשה, אשר בדרך כלל אינו מכיר את ההיסטוריה הרפואית של הנער.

(3) לפשט את הליכי הבדיקה, ולהותיר את הבדיקה בידי הרופא המורשה דהיינו הרופא המומחה לרפואה תעסוקתית רק לגבי עבודות שיקבע שר העבודה והרווחה בתקנות כעבודות מסוכנות ובמועדים שיקבע לבדיקה חוזרת לגבי עבודה מסוכנת שקבע כאמור.

ואלה ההוראות בפרק השלישי שמוצע לתקן:

תיקון סעיף 13

10. בסעיף 13(א) לחוק העיקרי -

- (1) ברישה, במקום "על פי פרק זה" יבוא "על פי סעיף 11(ב)";
- (2) בפסקה (2), המילים "או להתעסקותו ברוכלות" - יימחקו;
- (3) בפסקה (3), המילים "או התעסקותו ברוכלות" - יימחקו.

ביטול סעיף 15

11. סעיף 15 - בטל.

תיקון סעיף 20

12. בסעיף 20 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), במקום עבודה שמותר בו לעבוד יותר מ-8 שעות עבודה ליום, לפי סעיף 5(א) לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951⁵, יכול שיועבד צעיר עד תשע שעות ליום עבודה, ובלבד ששבוע העבודה לא יעלה על 40 שעות עבודה."

דברי הסבר

(ב) מפקח עבודה אזרחי רשאי לדרוש, בהודעה בכתב לנער שהעתק ממנה נשלח למעבידו ולהוריו, שהנער ייבדק בדיוק רפואית חוזרת, תוך הזמן שנקבע בהודעה.

(ג) על סמך דין וחשבון של הרופא המורשה שערך בדיוק רפואית חוזרת על פי סעיף זה, ירשום המוסד הרפואי המוסמך, בפנקס העבודה של הנער, כל הגבלה בעבודה וכל שינוי לרעה במצב בריאותו של הנער, ויביא אותם לידיעת ההורים, המעביד, נציג ארגון הנוער העובד שבו חבר הנער, לשכת העבודה לנוער כמשמעותה בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, ומפקח העבודה ומפקח החניכות האזורי כמשמעותם בחוק החניכות, התשי"ג-1953.

לסעיף 12

סעיף 20(א) קובע איסור להעסקת נער יותר מ-8 שעות עבודה ליום ו-40 שעות עבודה לשבוע.

כמצויאות של היום, ישנם מקומות עבודה אשר קיצרו את שבוע העבודה ל-5 ימים והאריכו את שעות העבודה ל-9 שעות ביום. במקרים רבים במקומות עבודה אלה, לא היה ענין למעסיקים ליצור מסגרת מיוחדת לנערים החייבים על פי החוק להפסיק עבודתם לאחר 8 שעות עבודה, ולכן במקומות עבודה אלה לא נקלטו נערים עובדים.

מוצע לאפשר להעסיק צעיר 9 שעות ביום, באותם מקומות עבודה שבהם עובדים 5 ימים בשבוע ובלבד ששבוע עבודה לגביו לא יעלה על 40 שעות עבודה (צעיר לפי החוק הוא מי שמלאו לו 16 שנים וטרם מלאו לו 18 שנים).

(ב) נער שלא עבד תקופה ממושכת, לא יועבד, אלא אם נבדק, סמוך לפני שהוא מתחיל לעבוד מחדש, בדיוק רפואית יסודית ואושר באמור.

תקופה ממושכת היא -

- (1) לגבי עבודות שייקבעו בתקנות, לאחר התייעצות בשר הבריאות, כעבודות מסוכנות - שישה חודשים;
- (2) לגבי כל עבודה אחרת - שנה אחת.

(ג) אישור על פי סעיף זה יהיה לעבודה מסויימת או להתעסקות ברוכלות מסויימת או לסוג התעסקויות או עבודות ברומה להן מבהינת סיכון הבריאות והמאמץ הגופני הנדרש מהנער, ויכול הוא להיות מותנה בתנאים ומוגבל בזמן לשם נסיון. האישור יירשם בפנקס העבודה של הנער.

(ד) שום איסור על פי סעיף זה לא יהול אלא כתום ששה חודשים לאחר תחילת תקפו של חוק זה.

(ה) האיסור על פי הסעיפים הקטנים (א) ו-(ב) לא יהול לגבי נער שלפי הרשום בפנקס העבודה שלו הועבד ביום תחילת תוקפו של חוק זה בעבודה שלא נקבעה כעבודה מסוכנת על פי סעיף קטן (ב1).

ביקורת רפואית חוזרת

12. (א) לא יועבד נער ולא ירכול, בלא שנבדק בדיוק רפואית חוזרת -

(1) אם הוא עובד בעבודה שנקבעה בתקנות על פי סעיף 11(ב) כעבודה מסוכנת - אחת לשישה חודשים;

(2) אם הוא עובד בעבודה אחרת או רוכל - אחת לשנה.

⁵ ס"ח התשי"א, עמ' 204.

- תיקון סעיף 24 .13 בסעיף 24 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
 "(ב) בחוק זה, "לילה" –
 (1) במקום עבודה או במשלח יד לא תעשייתי –
 (א) לגבי ילד – פרק זמן של 14 שעות ובהן השעות שבין 20:00 ובין 06:00;
 (ב) לגבי צעיר – פרק זמן של 12 שעות ובהן השעות שבין 22:00 ובין 06:00;
 (2) במקום עבודה תעשייתי או בחקלאות –
 (א) לגבי ילד – פרק זמן של 12 שעות ובהן השעות שבין 22:00 ובין 06:00;
 (ב) לגבי צעיר – פרק זמן של 7 שעות ובהן השעות שבין 22:00 ובין 07:00".
- תיקון סעיף 25 .14 בסעיף 25(ג) לחוק העיקרי, המילים "שמלאו לו 17 שנים" – יימחקו.
- הוספת פרק שישי 1 .15 אחרי הפרק השישי לחוק העיקרי יבוא:
"פרק שישי 1: הוראות בדבר היתרים"
127. (א) לא יינתן היתר להעבדת נער לפי חוק זה אם יש בו כדי לפגוע נער בטיבתו של הנער.

ד ב ר י ה ס ב ר

מקומות עבודה שבהם עובדים 5 ימים בשבוע ובלבד. שבוע עבודה לגביו לא יעלה על 40 שעות עבודה.

לסעיף 15

מוצע להוסיף בחוק פרק נפרד הדין בהיתרים להעבדת בני נוער. פרק זה בא ליישם את התחייבויותיה של מדינת ישראל באמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד (כתבי אמנה 1038, כרך 31, עמ' 221), שאושרה על ידי מדינת ישראל בשנת 1991.

על פי סעיף 27 ו-(א) המוצע לא יינתן היתר להעבדת נער על פי החוק, שיש בו כדי לפגוע בטיבתו. הסעיף המוצע נועד ליישם את הוראות סעיף 3 לאמנה, הקובע עקרון יסודי בדלקמן:

"3. (1) בכל הפעולות הנוגעות לילדים בין אם ננקטות בידי מוסדות רווחה סוציאלית, ציבוריים או פרטיים, ובין בידי בתי משפט, רשויות מינהל או גופים תחיקתיים, תהא טובת הילד שיקול ראשון במעלה."

סעיף 27(ב) המוצע קובע חובה לכלול בהיתר להעבדת נער תנאים שיבטיחו כי לא ייפגעו בריאותו, חינוכו והתפתחותו התקינה של הנער וכי יספקו תנאים הולמים בדבר שעות עבודה ומנוחה לנער.

סעיף זה נועד ליישם את התחייבות מדינת ישראל שבסעיף 32 לאמנה, הקובע, בין השאר, לאמור:

לסעיף 13

בשנת 1995 התקבל בכנסת תיקון לסעיף 24 לחוק, ולפיו, שעות הלילה לגבי ילד – הן השעות שבין 20:00 ובין 06:00. פרק זמן זה נקבע באמנה בינלאומית של ארגון העבודה הבינלאומי משנת 1946. אולם אמנה זו מתייחסת למקום עבודה או למשלח יד שאינם תעשייתיים, ואילו באמנה משנת 1948 בדבר עבודות לילה של נערים המועסקים בתעשייה, נקבע כי "לילה" לגבי ילד – הוא פרק זמן של 12 שעות ובהן השעות שבין 22:00 ובין 06:00 ולגבי צעיר, פרק זמן של 7 שעות ובהן השעות שבין 22:00 ובין 07:00.

מוצע להתאים את הוראות סעיף 24 להוראות האמנות הבינלאומיות שישראל התומה עליהן.

לסעיף 14

סעיף 25 שכתרתו "היתר עבודת נער" קובע בסעיף קטן (ג) לאמור:

"(ג) סבור שר העבודה שהדבר דרוש להשתלמותו המקצועית של צעיר שמלאו לו 17 שנה, רשאי הוא להיתר, התרת-שעה, את העבדתו בלילה במקום שבו עובדים בציפות."

מוצע לאפשר העסקת צעיר, כלומר מי שמלאו לו 16 שנים וטרם מלאו לו 18 שנים, 9 שעות ביום, באותם

(ב) היתר להעבדת נער לפי חוק זה יכלול את אלה:

(1) תנאים שיבטיחו כי הנער לא ינוצל לרעה, כי בריאותו, חינוכו, או התפתחותו התקינה לא ייפגעו, וכי יהיו לו שעות מנוחה ופנאי הולמות;

(2) תנאים בדבר שעות העבודה, הפסקות בעבודה וכן הפסקות בין יום עבודה אחד למשנהו.

(ג) שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע את התנאים אשר ייכללו בהיתר להעבדת נער בכל ענין המפורט בסעיף קטן (ב); תנאים כאמור יכול שיחולו כאופן כללי או במקרה מסוים.

שמיעת הנער 127. במתן היתר לפי חוק זה תינתן לנער, המסוגל לחוות דעה משלו, הזדמנות להישמע, ויינתן לדעתו משקל ראוי בהתאם לגילו ולמידת בגרותו.

16. בסעיף 28(א) לחוק העיקרי, המילים "ולא ירכול" ו"או על הנער הרוכל, הכל לפי הענין" – יימחקו.
17. בסעיף 29(א) לחוק העיקרי, במקום הסיפה המתחילה במלים "או שנער עוסק בו ברוכלות" יבוא "יהיו כסמכויותיו של מפקח לפי סעיף 2 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954".
18. אחרי סעיף 30 לחוק העיקרי יבוא:
- 33א. המועצה רשאית למנות מבין חבריה או שלא מבין חבריה ועדות, ולאצול להן מסמכויותיה, למעט הסמכות לייעץ לשר בכל ענין הנוגע להתקנת תקנות כאמור בסעיף 42.
19. במקום סעיף 32 לחוק העיקרי יבוא:
32. מעביד יביא לידיעת נער המועבד על ידיו את הוראות חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בעקיפין, באמצעות נציג או גוף מתאים בצורה המתאימה לסדרי הדין שברין הלאומי.

לסעיף 18

המועצה לעניני נועד עובר שהוקמה לפי סעיף 30 לחוק הינה גוף המונה 36 חברים. כדי ליעל את עבודת המועצה, מוצע להסמיכה למנות ועדות מטעמה ולהאציל להן מסמכויותיה, בהגבלה הקבועה בסעיף.

לסעיף 19

סעיף 32 לחוק קובע לאמור:

"פרסום הוראות החוק

32. מעביד שסעיף 31 הל עליו יביא את הוראות חוק זה, כולן או מקצתן, לידיעת הנערים המועבדים על ידיו, הכל כפי שייקבע בתקנות."

מוצע להרחיב את חובת פרסום הוראות החוק על כל מעביד שאצלו מועסק נער.

32. המדינות החברות מכירות בזכות של הילד להיות מוגן מפני ניצול כלכלי ומפני ביצוע עבודה העלולה להיות הרת סכנות או לפגוע בהינוך הילד או להזיק לבריאותו או להתפתחותו הגופנית, הנפשית, הרוחנית, המוסרית או החברתית ..."

לפי סעיף 127 המוצע תינתן לנער המסוגל לחוות דעתה משלו הזדמנות להישמע בענין מתן היתר להעברתו, ויינתן לדעתו משקל ראוי בהתאם לגילו ולמידת בגרותו. סעיף זה נועד לישים את התחייבות מדינת ישראל לפי סעיף 12 לאמנה, הקובע לאמור:

12. (1) מדינות חברות יבטיחו לילד המסוגל לחוות דעה משלו, את הזכות להביע דעה כזו בחופשיות בכל ענין הנוגע לו, תוך מתן משקל ראוי לדעותיו בהתאם לגילו ולמידת בגרותו של הילד.

(2) למטרה זו תינתן לילד הזדמנות להישמע בכל הליך שיפוטי או מנהלי הנוגע לו במישרין או

20. במקום סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא:

"העבדה מסכנת 33. המעביד נער באחד מאלה -

- (1) בניגוד להוראות סעיפים 2, 2א או 4 או בניגוד להוראות היתר שניתן מכוח;
- (2) במקום ששר העבודה והרווחה קבע בהתאם להוראות סעיף 5 כי עבודה של נער בו עלולה לסכנו;
- (3) בעבודות, בתהליכי ייצור או במקומות עבודה ששר העבודה והרווחה אסר או הגביל העבדת נער בהם, בהתאם להוראות סעיף 6;
- (4) בעבודה שעל פי הקבוע בתקנות לפי סעיף 7 אין להעבירו בה. בגילו;
- (5) בניגוד להוראות סעיף 14,

דינו - מאסר שנה או קנס פי אחד וחצי מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977* (להלן - חוק העונשין).

33א. המעביד נער באחד מאלה - העבדה אסורה אחרת

- (1) בניגוד להוראות סעיף 11 או בניגוד להוראות היתר שניתן לפי סעיף 11א, שענינן בדיקות רפואיות;
- (2) בניגוד להוראות סעיפים 20, 21, 22 ו-24, או בניגוד להוראות היתר שניתן לפי סעיף 25, שענינן שעות עבודה ומנוחה וחופשה שנתית;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 20

סעיף 32 לאמנה בדבר זכויות הילד קובע לאמור:
"32. המדינות החברות מכירות בזכות של הילד להיות מוגן מפני ניצול כלכלי ומפני עבודה העלולה להיות הרת סכנות ... המדינות החברות ינקטו צעדים תחיקתיים ...
(א) ...
(ב) ...
(ג) לקבוע עונשים מתאימים או סנקציות אחרות כדי להבטיח אכיפה יעילה של סעיף זה."

מוצע לנסח מהדש את מרבית הוראות פרק העונשין ולהחמיר בענישה, על מנת לישם את התחייבות מדינת ישראל בהתאם לסעיף האמנה האמור, ובשים לב לעקרונות החלק המקדמי והחלק הכללי לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

מוצע לסווג את העבירות על החוק ל-3 קבוצות מבחינת העונש המרבי שייקבע להן, וזאת בהתאם לחומרתן היחסית:

- (1) עבירות של העסקת בני נוער מתחת לגיל המותר על פי החוק (15 שנים) או העבדת בני נוער

במקומות או בנסיבות המעמידות את בריאותם הפיזית או הנפשית בסיכון - מוצע כי העונש המרבי שייקבע לעבירות אלה יהיה שנת מאסר או קנס ששיעורו כיום 28,950 שקלים חדשים. (סעיף 33 המוצע).

(2) עבירות של העבדת בני נוער תוך הפרת הוראות החוק המתייחסות לבדיקות רפואיות ולשעות עבודה ומנוחה - מוצע כי העונש המרבי שייקבע לעבירות אלה יהיה חצי שנת מאסר או קנס ששיעורו כיום 19,300 שקלים חדשים; (סעיף 33א המוצע).

(3) עבירות אחרות על הוראות החוק, כגון - העבדת נער שהובח לימודים חלה עליו בניגוד להוראות החוק, או אי רישום פרטי נער עובד בפנקס המיועד לכך - מוצע כי העונש המרבי שייקבע לעבירות אלה יהיה קנס ששיעורו כיום 9,600 שקלים חדשים. (סעיף 33 המוצע).

מוצע, כדי ליעל את אכיפת החוק, לקבוע עבירה של תיווך להעבדת נער בניגוד להוראות החוק, שהעונש הצפוי למבצעה יהיה מחצית העונש הקבוע למי שהעביד נער בניגוד לאותן הוראות (סעיף 33א) המוצע).

(3) בניגוד להוראות היתר שניתן לפי חוק זה שענינו קביעת מספר מרבי של שעות עבודה, מנוחה שבועית, הפסקות בעבודה או עבודה בלילה.

דינו - מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א) לחוק העונשין.

העברת בוגר 333. המעביד את מי שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 21 שנים, בעבודה ששר העבודה והרוחה קבע, לפי סעיף 16, שיש בה סיכון מיוחד לבריאות, בניגוד להוראות פרק שלישי: בדיקות רפואיות, או בניגוד להוראות פרק שלישי: חובת יום לימודים, דינו - כדין המעביד נער לפי סעיפים 33 או 33א לפי הענין.

עבירות נוספות 333. (א) המעביד נער באחד מאלה -

(1) בעבודה שנקבעה לפי סעיף 18, בלי שנוכח שניתנה לנער, קודם לכן, הדרכה בבחירת מקצוע, כאמור באותו סעיף;

(2) בניגוד להוראות סעיף 23 למעט סעיף קטן (ב) שבו, שענינו נער המבקר בשיעורי ערב;

(3) בלי שהציג היתר מיוחד לעבודת לילה בהתאם להוראות סעיף 26(ד);

(4) בניגוד להוראות סעיף 27ה(א), שענינו נער שחובת לימודים חלה עליו;

(5) בלי שהוצא לו פנקס עבודה בהתאם להוראות סעיף 28;

(6) בלי שניהל פנקס בהתאם להוראות לפי סעיף 31;

(7) בלי שהביא ליריעתו של הנער את הוראות חוק זה בהתאם להובתו לפי סעיף 32.

דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א) לחוק העונשין.

(ב) מעביד שניכח משכר עבודתו של נער בשל היעדרות לצורך לימודים בניגוד להוראות סעיפים 23(ב) או 27ה(ב), דינו - כאמור בסעיף קטן (א).

איסור תיווך 333. (א) המתווך להעבדה של נער האסורה לפי סעיפים 33, 33א, או 33ג, דינו - מחצית העונש הקבוע למעביד באותם סעיפים, לפי הענין.

ד ב ר י ה ס ב ר

מבחינת היסוד העובדתי של העבירה, יחוק כרשלאן ויישא באחריות לה, אלא אם כן יוכיח כי נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות וכי עשה כל שניתן כדי למנוע את העבירה. (סעיף 33(ה) המוצע). לענין זה יש להבהיר כי על פי הוראת סעיף 22 לחוק העונשין לא יידון אדם שביצע עבירה כאמור למאסר, אלא אם כן יוכח כי הוא פעל במחשבה פלילית או ברשלנות.

מוצע כי משבוצעה עבירה מן העבירות על החוק, בירי תאגיד, יהיה עונשו כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה, וזאת כדי להמעט את הכדאיות הכלכלית שבהפרת הוראות החוק בירי התאגידים (סעיף 133).

עוד מוצע כי בשל תיווך להעבדת נער כאמור בסעיף 4 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 4 לחוק המוצע, שנעשה ללא היתר, ובשל תיווך להעבדת נער בניגוד להוראות היתר שניתן למתווך לפי הסעיף האמור, ייקבע עונש הזהה לעונש המוטל על המעביד נער בניגוד להוראות אותו סעיף, וזאת בשל חומרת העבירה. (סעיף 33(ב) המוצע).

מוצע כי האחריות למרבית העבירות על החוק תהיה מסוג "אחריות קפידה" כמשמעותה בסעיף 22 לחוק העונשין, לפיכך אדם שיפר הוראה מהוראות החוק

<p>(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), המתווך, ללא היתר, להעבדה של נער כאמור בסעיף 4, או המתווך להעבדת נער בניגוד להוראות היתר שניתן לו לפי הוראות סעיף 4, דינו – כדין המעביד נער בניגוד להוראות אותו סעיף.</p> <p>333. עבירה לפי סעיפים 33, 33א, 33ב, 33ג ו-33ד, היא מסוג העבירות של אחריות קפידה.</p> <p>333. בוצעה עבירה לפי סעיפים 33, 33א, 33ב, 33ג או 33ד, בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה.</p> <p>333. בית משפט רשאי, בנוסף לכל עונש הקבוע לעבירה לפי סעיפים 33, 33א, 33ב ו-33ג, שהיא עבירה נמשכת, להטיל על הנידון קנס כאמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לכל יום שבו נמשכה העבירה.</p> <p>333. המפריע למפקח עבודה להשתמש בסמכויותיו לפי חוק זה, דינו – מאסר שנה או קנס פי אחד וחצי מהקנס הקבוע בסעיף 61(א2) לחוק העונשין.</p>	<p>אחריות קפידה</p> <p>אחריות תאגיד</p> <p>עבירה נמשכת</p> <p>הפרעה למפקח עבודה</p>
---	---

ביטול סעיף 35 21. סעיף 35 לחוק העיקרי – בטל.

החלפת סעיף 37 22. במקום סעיף 37 לחוק העיקרי יבוא:

<p>37. (א) הורה לנער חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת העבדת הנער בניגוד להוראות סעיף 33; המפר חובה זו, דינו – מחצית הקנס הקבוע למעביד נער בניגוד לאותן הוראות.</p> <p>(ב) הועבד נער בניגוד להוראה מהוראות סעיף 33, חוקה היא כי הורה הנער הפר חובתו האמורה בסעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי נהג בלא מחשבה פלילית ובלא רשלנות, ועשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.</p>	<p>"חובת הורים</p>
--	--------------------

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שהוראות הפרק השני והפרק השלישי יקוימו לגבי אותו נער.

אחריות חבר הנהלה או מנהל

38. חברה, אגודה שיתופית או כל חברי-בני-אדם אחר, שהעבירו נער בניגוד לחוק זה או שלא בהתאם לתקנות או להיתר שניתנו לפיו, רואים כאחראים לעבירה גם כל חברי-הנהלה, מנהל, שותף, או פקיד של אותו חבר ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח אחר משני אלה –

(1) שהעבירה נעברה שלא בידעתו;

(2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שיקוימו הוראות חוק זה.

לסעיפים 22 ו-23

מוצע לנסח מחדש את הסעיפים שענינם חובת הורים למנוע העבדת ילדם בניגוד לחלק מהוראות החוק, ואחריות נושא משרה בתאגיד לענין עבירות על החוק בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, באופן שאחריותם של אלה תתייחס לחובה מפורשת שתחול עליהם ישירות על פי החוק.

וזה לשונם של סעיפים 37 ו-38 לחוק בנוסחם היום:

"אחריות הורים

37. עסק נער ברוכלות או הועבד נער, שלא על ידי הוריו, בניגוד להוראות הפרק השני או הפרק השלישי, דין כל אחד מהוריו קנס מאתיים וחמישים לירות אם לא הוכיח אחד משני אלה –

(1) שהעבירה נעברה שלא בידעתו;

⁶ ס"ח התשל"ו, עמ' 226.

23. במקום סעיף 38 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 38

"חובת פיקוח

38. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות כאמור בסעיפים 33, 33א, 33ב, 33ג ו-33ד בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר חובתו האמורה, דינו – קנס פי אחד וחצי מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א2) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, ופקיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיפים 33, 33א, 33ב, 33ג ו-33ד בידי תאגיד, חוקה היא כי נושא משרה הפר חובתו האמורה בסעיף זה, אלא אם כן הוכיח כי נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

